Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. märts 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline dokument: 2018/0331(COD)	**14308/1/20 REV 1 ADD 1**

CT 122
ENFOPOL 355
COTER 121
JAI 1135
CYBER 285
TELECOM 281
FREMP 149
AUDIO 70
DROIPEN 127
CODEC 1412
PARLNAT 147

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema:	Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb võitlemist terroristliku veebisisu levitamise vastu – Nõukogu põhjendused – Nõukogu poolt vastu võetud 16. märtsil 2021

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 12. septembril 2018 nõukogule ja Euroopa Parlamendile eespool nimetatud määruse ettepaneku[1] terroristliku veebisisu levitamise tõkestamise kohta. Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114 [õigus- ja haldusnormide ühtlustamine] ja ettepaneku suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust.

2. Nõukogu konsulteeris 24. oktoobri 2018. aasta kirja teel Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega, kes esitas ettepaneku kohta oma arvamuse[2] detsembrikuisel täiskogu istungil 12. detsembril 2018.

3. Nõukogu leppis 6. detsembril 2018 kokku terroristlikku veebisisu käsitlevas üldises lähenemisviisis[3], mis kujutas endast volitust seadusandliku tavamenetluse raames toimuvateks läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga.

4. Euroopa Andmekaitseinspektor saatis 12. veebruaril 2019 Euroopa Parlamendile, komisjonile ja nõukogule määruse eelnõu kohta oma nn ametlikud märkused[4]. Samal päeval esitas Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet Euroopa Parlamendi 6. veebruari 2019. aasta taotluse alusel kõnealuse ettepaneku kohta oma arvamuse[5].

5. Euroopa Parlament võttis 17. aprillil 2019 komisjoni ettepaneku kohta vastu esimese lugemise seisukoha[6] (tehes komisjoni ettepanekusse 155 muudatusettepanekut) 308 poolt- ja 204 vastuhäälega, kusjuures erapooletuid oli 70.

---

1 Dok 12129/18 + ADD 1–3.
2 ELT C 110, 22.3.2019, lk 67 (15729/19).
3 15336/18.
4 Nr 2018-0822 D2545 (WK 9232/2019).
5 Põhiõiguste ameti arvamus – 2/2019 (WK 9235/2019).
6 Vt dok 8663/19 (GIP2 (institutsioonidevahelised suhted) kirjalik teave COREPERile, milles tutvustatakse Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemusi). Parlamendi volitused kinnitati 10.–11. oktoobri 2019. aasta täiskogu istungil.

6. Nõukogu ja Euroopa Parlament alustasid 2019. aasta oktoobris läbirääkimisi, eesmärgiga jõuda varasele teise lugemise kokkuleppele. Läbirääkimised viidi edukalt lõpule 10. detsembril 2020, kui Euroopa Parlament ja nõukogu saavutasid kompromissteksti suhtes esialgse kokkuleppe.

7. Euroopa Parlamendiga saavutatud kokkuleppest lähtuvalt analüüsis COREPER II 16. detsembril 2020 lõplikku kompromissteksti ja andis sellele esialgse kinnituse[7].

8. Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE) kinnitas kompromissteksti 11. jaanuaril 2021. Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimees saatis 13. jaanuaril COREPER II eesistujale kirja, milles märkis, et juhul, kui nõukogu edastab Euroopa Parlamendile oma seisukoha ametlikult tema kirja lisas esitatud kujul, soovitab ta õiguskeeleliselt viimistletava nõukogu seisukoha täiskogu istungil parlamendi teisel lugemisel muudatusteta heaks kiita[8].

[7] 12906/20.
[8] 5634/21.

II. EESMÄRK

9. Määrusega kehtestatakse selge õigusraamistik, milles on sätestatud liikmesriikide ja veebimajutusteenuse pakkujate kohustused võitlemaks sellega, et veebimajutusteenuseid kuritarvitatakse terroristliku veebisisu levitamiseks, tagades digitaalse ühtse turu tõrgeteta toimimise ning samal ajal usalduse ja turvalisuse veebikeskkonnas. Eelkõige püütakse luua selgus seoses veebimajutusteenuse pakkujate vastutusega tagada oma teenuste ohutus ning kiiresti ja tulemuslikult võidelda terroristliku veebisisu vastu, see avastada ja eemaldada või blokeerida sellele juurdepääs. Sellega luuakse uus ja tõhus vahend terroristliku sisu kõrvaldamiseks, võimaldades teha piiriülese mõjuga eemaldamiskorraldusi. Peale selle on eesmärk säilitada kaitsemeetmed, et tagada põhiõiguste, sealhulgas väljendus- ja teabevabaduse kaitse avatud ja demokraatlikus ühiskonnas ning ettevõtlusvabadus. Määruses on sätestatud, et terroristlik sisu eemaldatakse maksimaalselt ühe tunni jooksul alates eemaldamiskorralduse saamisest, ning selles kehtestatakse veebiplatvormide kohustused sellise sisu eemaldamise tagamisel. Lisaks õiguskaitse võimalustele, mis on tagatud õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile, kehtestatakse määrusega mitu kaitsemeedet ja kaebuste esitamise mehhanismid.

10. Iga liikmesriigi pädev asutus või pädevad asutused võivad teha eemaldamiskorralduse igale ELis teenuseid pakkuvale veebimajutusteenuse pakkujale. Teenuseosutaja peamise tegevuskoha liikmesriigi pädeval asutusel või pädevatel asutustel on õigus – ja veebimajutusteenuse pakkujate või sisuteenuse pakkujate põhjendatud taotlusel kohustus – kontrollida eemaldamiskorraldust, kui leitakse, et eemaldamiskorraldus rikub tõsiselt või ilmselt asjaomast määrust ennast või Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi. Liikmesriigid peaksid kehtestama kohustuste rikkumise eest kohaldatavad karistusnormid, võttes muu hulgas arvesse rikkumiste laadi ja ajaomase ettevõtja suurust.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

ÜLDTEAVE

11. Euroopa Parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi eesmärgiga saavutada kokkulepe teisel lugemisel, võttes aluseks nõukogu esimese lugemise seisukoha, mille parlament võiks ilma muudatusteta heaks kiita. Nõukogu esimese lugemise seisukoha tekst terroristliku veebisisu levitamise tõkestamist käsitleva määruse kohta kajastab täielikult kahe kaasseadusandja vahel Euroopa Komisjoni abiga saavutatud kompromissi.

PEAMISTE KÜSIMUSTE KOKKUVÕTE

12. Euroopa Parlamendi soovil muudeti määruse pealkirja järgmiselt: "Määrus, mis käsitleb võitlemist terroristliku veebisisu levitamise [...] vastu".

13. Termini „terroristlik sisu" määratlus on kooskõlas terrorismivastase võitluse direktiivis[9] esitatud asjaomaste õigusrikkumiste määratlustega. Kohaldamisala osas hõlmab nõukogu esimese lugemise seisukoht üldsusele, st potentsiaalselt piiramatule arvule isikutele levitatavat materjali. Hariduslikul, ajakirjanduslikul, kunstilisel või teaduslikul eesmärgil või terrorismi ennetamise või selle vastu võitlemise eesmärgil materjali levitamist ei tuleks pidada terroristlikuks sisuks. See hõlmab ka sisu, millega väljendatakse poleemilisi või vastuolulisi seisukohti avaliku arutelu pidamiseks tundlikes poliitilistes küsimustes. Levitamise tegelik eesmärk määratakse kindlaks hindamisega. Samuti sätestatakse, et määrus ei mõjuta kohustust austada õigusi, vabadusi ja põhimõtteid, millele on osutatud ELi lepingu artiklis 6, ning seda kohaldatakse piiramata väljendus- ja teabevabadust käsitlevaid põhimõtteid, sealhulgas meediavabadust ja meedia mitmekesisust.

---

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

14. Veebimajutusteenuse pakkujad võtavad asjakohaseid, mõistlikke ja proportsionaalseid meetmeid, et võidelda tõhusalt oma teenuse terroristliku veebisisu levitamise eesmärgil kuritarvitamise vastu. Kui veebimajutusteenuse pakkujad puutuvad kokku terroristliku sisuga, peavad nad võtma erimeetmeid, et kaitsta oma teenuseid sellise sisu levitamise eest. Kokkulepitud tekstis koondatakse kolm artiklit – artikkel 3 (hoolsuskohustus), artikkel 6 (ennetavad meetmed) ja artikkel 9 (kaitsemeetmed seoses ennetavate meetmetega) – üheks artikliks („Erimeetmed“). Igal veebimajutusteenuse pakkujal on õigus valida nende meetmete vahel. Nõukogu esimese lugemise seisukohas selgitatakse, et veebimajutusteenuse pakkuja võib terroristliku sisu levitamise vastu võitlemiseks kasutada erinevaid meetmeid, muu hulgas automaatseid vahendeid, mida saab kohandada vastavalt veebimajutusteenuse pakkuja võimetele ja pakutavate teenuste laadile. Kui pädev asutus leiab, et kehtestatud erimeetmed ei ole riskidega tegelemiseks piisavad, saab ta nõuda täiendavate asjakohaste, tõhusate ja proportsionaalsete erimeetmete võtmist. Selliste täiendavate erimeetmete rakendamise nõue ei tohiks siiski kaasa tuua üldist seirekohustust ega faktide otsimise kohustust direktiivi 2000/31/EÜ[10] artikli 15 lõike 1 tähenduses, ega automaatsete vahendite kasutamise kohustus. Läbipaistvuse tagamiseks peavad veebimajutusteenuse pakkujad avaldama igal aastal läbipaistvusaruanded terroristliku sisu levitamise vastu võetud meetmete kohta.

15. Asukohaliikmesriigi rolli seoses piiriülest mõju omavate eemaldamiskorraldustega on tugevdatud, kehtestades kontrollimenetluse: selle liikmesriigi pädev asutus, kus on veebimajutusteenuse pakkuja peamine tegevuskoht või seaduslik esindaja, võib omal algatusel kontrollida teise liikmesriigi pädeva asutuse tehtud eemaldamiskorraldust, et teha kindlaks, kas sellega rikutakse tõsiselt või ilmselt määrust või Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi või mitte. Veebimajutusteenuse või sisuteenuse pakkuja põhjendatud taotlusel on liikmesriigil kohustus sellise rikkumise esinemist kontrollida.

[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

16. Välja arvatud kohaselt põhjendatud hädaolukordade korral tuleks neile veebimajutusteenuse pakkujatele, kes ei ole varem asjaomaselt asutuselt eemaldamiskorraldust saanud, anda 12 tundi enne korralduse saamist teavet kohaldatavate menetluste ja tähtaegade kohta, eelkõige selleks, et kergendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) koormust.

17. Esildisi käsitlev artikkel – mehhanism, millega saab juhtida veebimajutusteenuse pakkuja tähelepanu terroristlikule sisule, et teenusepakkuja saaks vabatahtlikult kaaluda selle sisu vastavust oma tingimustele – jäetakse välja, kuid põhjenduses selgitatakse, et liikmesriikidel ja Europolil on võimalik esildisi teha.

18. Terroristlik sisu, mis on eemaldatud või millele on eemaldamiskorralduse või erimeetmete tulemusena juurdepääs blokeeritud, tuleb säilitada kuus kuud alates eemaldamisest või sellele juurdepääsu blokeerimisest – seda ajavahemikku võib pikendada, juhul kui ja nii kauaks kui see on läbivaatamisega seoses vajalik.

19. Liikmesriigid kehtestavad veebimajutusteenuse pakkujale määruse rikkumise eest kohaldatavad karistusnormid. Karistused võivad olla eri vormis, sealhulgas ametlikud hoiatused väiksemate rikkumiste eest või rahalised karistused raskemate rikkumiste eest. Nõukogu esimese lugemise seisukohas sätestatakse, milliste rikkumiste eest määratakse karistus ning milliseid asjaolusid võetakse arvesse karistuse liigi ja määra hindamisel. Veebimajutusteenuse pakkujale määratav karistus võib juhul, kui ta eirab süstemaatiliselt või korduvalt terroristliku sisu eemaldamise või sellele juurdepääsu blokeerimise suhtes kohaldatavat ühe tunni reeglit, ulatuda 4%-ni tema kogukäibest.

IV. KOKKUVÕTE

20. Nõukogu seisukoht kajastab täielikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel ning komisjoni toetusel toimunud läbirääkimistel saavutatud kompromissi. See kompromiss kinnitati Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimehe 13. jaanuari 2021 kirjaga alaliste esindajate komitee (COREPER II) eesistujale.